

epa „Mahabharata“, a jo je lirčno poglobil in razvil s prav žensko nežnostjo. Sakuntalā, puščavnica, varovanka puščavniškega poglavarja Kanve, je mehko-sanjava dekliska duša, ravnotako kralj Duhšanta, ki jo sreča v gozdu in se z njo poroči. Višje sile vodijo razvoj dejanja. Čarobna moč zatemni v kralju spomin na Sakuntalo, ki se topi v žalosti, in skrivnostni prstan mu ga zopet obudi. Puščavniško življenje brahmansko se menja na odru s kraljevim dvorom, kar daje drami pravo indsko lice. Tudi niso brez vzroka prišteli „Sakuntalo“ med „devet biserov na dvoru kralja Vikramaditje“, kajti lirčna stran te drame je tako krasna, da si bo ohranila za vse čase odlično mesto v svetovnem slovstvu. Kako nam popisuje pesnik življenje spokornih puščavnikov!

Oboje s čudom ogledujem tukaj,
menihe same pa njih bivališča.
Moči življenjske dajajo jim vetri,
in sveti gozdi so jim bivališča.
Umivajo z vodovjem si telesa,
ki ga cvetlični prašek je rumenil.
Tu preiščujejo v kristalnih hišah,
posté v navzočnosti se dev nebeskih;
kar drug z molitvijo si privojskuje,
to oni vže imajo pokoré se.

Že v šestem stoletju po Kristusu, ko je nastala Sakuntalā, je moralo puščavniško življenje v Indiji kazati podobne izrastke, kakor jih vidimo na sedanjih fakirjih, kar pričajo verzi:

Svetnik stoji tam kakor soha trda;
na solnčne strani je obraz obrnjen,
v mravljišče je telo napol se skrilo,
in vrv iz kačje kože ga ovija.
Ob vratu močno ga obroč obteža,
iz posušenih je lijan napravljen;
ob ramah nosi gosto pletenico,
kjer vgnezdili so se različni ptiči.

Najvišje se pa povzpne Kālidāsa, kadar opeva lepoto prirode in izraža tiho ljubezen ali nežno žalost. Pogovarja se s cveticami in bučelami, kakor urne gazelice mu teko verzi med govorom. Tako nam podaja „Sakuntalā“ v umetniški obliki celo sliko staroindskega svetovnega naziranja, kakor je živelo na dvorih tedanjih knezov.

Prevoda profesorja Glaserja seveda ne moremo oceniti po izvirniku; zdi se, da je prevajatelj predstavljaj po besedah z učenjaško natančnostjo, kar seveda dela dikcijo večkrat trdo; pestri prah z metuljčjih peruti se v roki prevajavca omane, in pokaže se spodaj prozaično rebro. Seveda je težko staroindsko pesniško dikcijo, polno orientalskega žara in nam tujih prispodob, izraziti v modernem jeziku. Vsekako pa gre dr. Glaserju velika zahvala, da je naše slovstvo oboatil s tem znamenitim prevodom. Dr. E. L.

Breznik Anton: **Slovenske besede v slovenščini**. Ponatis iz Časa. V Ljubljani 1909. Založila Katoliška Bukvarna.

Slovenec se je včasih celo očitalo, da so preveč slovničarji in se preradi pulijo za besede in korenine. Včasih je to res veljalo. Skoraj vsak naš važnejši pisatelj je napisal tudi slovensko slovnico in naše slovstvo je v začetkih obstojalo večinoma le iz molitvenikov, slovnice, pratik in sanjskih bukvic. Toda zdaj so se razmere izpremenile. Naše slovstvo narašča in se izpopolnjuje vsestransko, odkar nam je pa umrl

grčati Levstik, se samo še pater St. Škrabec na platnicah Cvetja od časa do časa peča s slovnično kritiko. Imeli smo in imamo učene slaviste, kakor V. Oblak, M. Murko, K. Štrekelj itd., ki so napisali učene razprave, toda manjka nam, rekel bi, dnevne slovnične kritike, ki bi trebala in popravljala naše vsakdanje napake v pisavi in izgovarjavi.

Takih napak se je pa tekom let, kar se je kritika pod vplivom Stritarja postavila bolj na estetsko in umetniško stališče, nabralo jako mnogo in grozi nam nevarnost, da se slovenski jezik popolnoma odtrga od rodne grude in pokozmopoliti. Pritožba, da kmalu nobeden naših pisateljev ne bo znal pisati slovensko, je žalibog močno opravičena. K temu je mnogo pripomoglo tudi naše časopisje, ki vedno bolj izpodriva knjigo. Vse priznanje torej gospodu Brezniku, ki se je spustil na polje, na katerem so se tako odlikovali naši predniki, in pričel kritično reševati naš jezik. Njegovo razpravo pozdravljamo z veseljem in podpišemo vsa načela, katera v njej razvija, ter želimo, da bi bila kot nekaj uvod k drugim novim razpravam, v katerih bi se posamezna tu postavljena načela razvijala dalje in aplicirala še na druge sorodne predmete.

Dr. L. L.

Nove slovenske šolske knjige za gimnazije.

Dr. Jos. Tominšek: **Grška slovnica**. Cena 3 K. Ljubljana 1908. Založila Katoliška Bukvarna.

Dr. Jos. Tominšek: **Grška vadnica**. Cena vezani knjigi K 3'50. Ljubljana 1908. Založila Katoliška Bukvarna. Stvarno oceno moramo prepustiti strokovnjakom, predvsem pa najvišjemu in najbolj nepristranskemu sodniku „času“. Na nas vse, ki smo zajemali začetke starogrške vede iz nemških šolskih knjig, tako da se nam je vbilo prepričanje, da ne more biti drugače, je naredilo prijeten vtisk, ko smo zagledali pred sabo Tominškovo slovensko-grško slovnico. Zdelo se nam je, da je padel paladij nemškega gospodstva po naših gimnazijah.

Anton Dokler: **Slovarček k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje**. Cena K 1'90. Ljubljana 1909. Založila Katoliška Bukvarna.

Bl. Matek: **Aritmetika in algebra** za srednje in višje gimnazijske razrede. I. del. Cena mehko vezani knjigi K 2'20. Založila Katoliška Bukvarna. Ljubljana 1909.

Bl. Matek: **Geometrija** za srednje in višje gimnazijske razrede. Prvi del. Cena mehko vezani knjigi 2 K. Založila Katoliška Bukvarna. Ljubljana 1909.

Milan Pajk: **Zemljepis za srednje šole**. I. del. Cena vezani knjigi K 1'80. Založila Katoliška Bukvarna. Ljubljana 1909.

Anton Koritnik: **Slovarček k I., II. in III. spevu Ilijade**. Ponatis iz izveštij knezoškofijske privatne gimnazije v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Založila Katoliška Bukvarna. Ljubljana 1909.

Brinar Josip: **Zgodovina za meščanske šole**. Cena vezani knjigi K 2'20. Založila Katoliška Bukvarna. Ljubljana 1909.

Dr. Ivan Svetina: **Katoliški verouk** za višje razrede srednjih šol. Prva knjiga: Resničnost katoliške vere. Cena vezani knjigi K 2'80. Založila Katoliška Bukvarna. Ljubljana 1909.